

ЕСТЕТИКА ПРОМИСЛОВОГО ДИЗАЙНУ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>для всіх</i>
Спеціальність	<i>для всіх</i>
Освітня програма	<i>для всіх спеціальностей, окрім 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна (денна)/заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, осінній / весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>2 кредити ЄКТС/ 60 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>залік</i>
Розклад занять	<i>Лекції (один раз на два тижні починаючи з 1-го тижня), Практичні заняття (один раз на два тижні бажано після лекції) Для заочників згідно графіку сесії</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: канд. мистецтвознавства, доцент, Шалінський Ігор Петрович amuiqor@gmail.com Практичні: канд. мистецтвознавства, доцент, Шалінський Ігор Петрович amuiqor@gmail.com</i>
Розміщення курсу	<i>Посилання на дистанційний ресурс Moodle https://do.ipk.kpi.ua/enrol/index.php?id=3994</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Курс створено для ознайомлення з естетичною складовою промислового дизайну, принципами дизайн-проекування та їх застосуванням у технологічному процесі.

В результаті засвоєння дисципліни студенти мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- прийомів дизайн-проекування елементів композицій об'єктів промислового дизайну;
- засобів гармонізації композиції об'єктів промислового дизайну;
- найважливіших принципів композиції об'єктів промислового дизайну;
- засобів відображення національних та глобалізаційних рис в об'єктах промислового дизайну;
- з ергономіки та макетування;
- методики проєкування об'єктів промислового дизайну відповідно трьом основним гілкам дизайну з акцентом на графічний дизайн.

уміння:

- концептуально розробляти об'єкти промислового дизайну відповідно теорії композиції та загальним методам дизайн-проекування;
- аналізувати запропоновані дизайн-проекти, пропонуючи оптимальні варіанти створення;
- працювати в парі з дизайнером та в команді.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна викладається в 3-му (4-му) семестрі 2-го курсу навчання з усіх освітніх програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Для опанування предмета потрібні базові навички роботи з комп'ютерними програмами. Курс не залежить від інших навчальних дисциплін в структурно-логічній схемі освітньої програми.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні засади та сучасне поняття дизайну

Тема 1. Сучасні завдання дизайну.

Тема 2. Дизайн та маркетинг.

Тема 3. Види дизайну.

Розділ 2. Основи композиції

Тема 4. Загальна структура теорії композиції.

Тема 5. Основні поняття та закони композиції в дизайні, їх сутність.

Тема 6. Лінія. Геометричне та графічне визначення поняття лінії. Об'єкти і форми у графічному дизайні.

Тема 7. Пропорції та пропорціонування.

Тема 8. Колір як засіб композиції.

Тема 9. Шрифти. Терміни і визначення. Принципи побудови.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Дизайн: словник-довідник / за ред.. Яковлева М.І.; упоряд. Іванченко Ю. О. та ін. Київ: Фенікс, 2010, 384 с.
2. Прищенко С. Дизайн і реклама: ілюстрований глосарій (основні терміни та поняття). 2-ге вид., випр. і доповн. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 208 с.
3. Даниленко В. Основи дизайну: Навч. посібник / Інститут змісту і методів навчання; Харківський художньо-промисловий ін-т. К., 1996. 92с., 116-124с.
4. Яковлев М.І. Композиція + геометрія. К.: Каравела., 2007. 243 с.
5. Естетика: навч. посібн. / М. П. Колесніков, О. В. Колеснікова, В. О. Лозовой та ін. - К. : Юрінком Інтер, 2005. 208 с.

Додаткова література

6. Білодід Ю. Основи дизайну: Навчальний посібник / Юрій Білодід, Олена Поліщук, - К. : Вид. ПАРАПАН, 2004. – 180-189с.,239 с.
7. Татіївський П. Витоки і розвиток технічної естетики в Україні // Мистецтво та освіта. - 2000. - № 3. - С. 7-10.
8. Шпільчак В. Дизайн в українській школі: проблеми та перспективи // Мистецтво та освіта. - 2000. - № 3. - С. 2-6
9. Шумега С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єра: навчальний посібник; М-во освіти і науки України, Прикарпатський ун-т ім. В. С. Стефаника, Ін-т культури і мистецтв. - К. : Центр навчальної літератури, 2004. - 298 с.
10. Афанасьєв М.І. Маркетинг: стратегія і практика фірми. - М: Финстатинформ, 1995 р. - 25-28с.
11. Голубков Е.П. Маркетинг: стратегії, плани, структури. - М., «Видавництво «Справа» - 2005 р. – 91-95с.
12. Котлер Ф. Основи маркетингу. - М., видавництво «Прогрес» - 1991 р.
13. Даниленко В.Я. Дизайн [Текст]: підручник. - Харків: Видавництво ХДАДМ, 2003. - 320с.
14. Рунге В.Ф., Сеньковский В.В. Основи теории и методологии дизайна [Текст] / В.Ф. Рунне, В.В. Сеньковский. - М.: МЗ-Пресс, 2005. -74с., 158с.
15. Князева К. В. Эргономика и дизайн. Методы проектирования одежды [Текст]: учеб. пособ. / К. В. Князева, М. В. Колосниченко, Ю. В. Князева. - К.: КНУТД, 2012. - 239 с.
16. Брюханова Г. Комп'ютерні дизайн-технології: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 180 с.
17. Кузнецова Н. В. Естетика товарів і дизайн [Текст] : навч. посіб. / Н. В. Кузнецова, М. В. Нечипорук. - Харків :ХАІ, 2011. - 122 с.

18. Легенький Ю. Г. Дизайн [Текст] : культурологія та естетика / Ю. Г. Легенький. - К. : КДУТД, 2000. - 272 с.
19. Лесняк В. Графический дизайн (основы профессии. К. : Биос Дизайн Букс, 2009. - 416 с.
20. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формоутворення) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / В. Є. Михайленко, М. І. Яковлев. - 2-ге вид. - К. : Каравела, 2008. - 304 с.
21. Соловйов В. О. Комп'ютерні технології в дизайні [Текст] : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / В. О. Соловйов. - К. : КНУТД, 2008. - 90 с.
22. Старикова Ю. С. Основи дизайна [Текст] . - М. : Приор, 2012. - 112 с. - (Конспект лекцій. В допомогу студенту).
23. Потрашкова Л. В. Основи композиції та дизайну : навч. посібн. Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 144 с.
24. Костенко Т. В. Основи композиції та тримірного формоутворення : навч.-метод. посібн. / Т. В. Костенко. – Х. : ХДАДМ, 2003. – 256 с.
25. Чупріна Н.В., Струмінська Т.В. Сучасні технології дизайн-діяльності: навч. посіб. К. : КНУТД, 2017.
26. Шевченко В. Я. Композиція плаката: навч. посібник. Харків: Колорит, 2004. 122 с.
27. Шевченко В. Е. Характеристика шрифту як способу поліграфічного відтворення тексту: конспект лекцій для студентів відділення «Видавнича справа та редагування» з курсу «Шрифтознавство». Київ: Інститут журналістики, 2005. 106 с.
28. Кириченко М.А. Основи композиції: Київ, 2004.
29. Литовченко І., Пилипчук В. Інтернет-маркетинг: навч. посіб.. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 184 с.
30. Михайленко В. Є., Прищенко С. В. Стилізація природних форм у графічному дизайні та рекламі: формотворчі аспекти. Електронний ресурс
31. Сазонов К.О., Косенко Д.Ю. Відповідність форми та кольору в дизайні інтер'єру. / Вісник КНУТД, №5 (т.3). Гол. ред. Волков О.І. – К.: КНУТД, 2010. – с. 176-181.
32. Пасічник О. Г., Пасічник О. В., Стеценко І. В. П-19 Основи веб-дизайну / К.: Вид. група ВНУ. 2009. 336 с.
33. Склярєнко Н. В., Варич О. О. Історія формування змісту засобів візуальної навігації // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Харків: ХДАДМ, 2009. №6. 111-115 с.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА СУЧАСНЕ ПОНЯТТЯ ДИЗАЙНУ

ЛЕКЦІЯ 1. Тема: Сучасні завдання дизайну. Дизайн як творча технічна діяльність [3;4;6;8;10]. Промислове мистецтво, дизайн, технічна естетика та художнє конструювання: їх взаєморозвиток та взаємодія [3;7;8;16, с.7-10].

Дидактичні засоби: Презентація *PowerPoint* за темою лекції.

Завдання на самостійну роботу: ознайомитися з об'єктами і видами сучасного дизайну, дослідити сучасний стан розвитку дизайну в Україні [16, с.19; 17, с.144; 18]. Ознайомитися з алгоритмом роботи промислового мистецтва, напрямками та галузями промислового мистецтва.

ЛЕКЦІЯ 2. Тема: Дизайн та маркетинг. Соціально-економічні вимоги до дизайн-виробу. Маркетинг як система заходів, що забезпечує успішну реалізацію продукції. Зростання ролі дизайнера в цій системі. Поняття активного та пасивного маркетингу.

[12; 19, с.25-28; 20, с. 91-95]. Сучасний дизайн як художньо-проектна діяльність, з урахуванням комерційної доцільності [14, с.180-189; 22, с.320; 23].

Дидактичні засоби: Презентація *PowerPoint* за темою лекції.

Завдання на самостійну роботу: ознайомитися з впливом дизайну на цінність продукту. Розглянути функції та роль маркетингу в сучасних умовах господарювання [21; 26, с.122; 55].

ЛЕКЦІЯ 3.Тема: Види дизайну. Поняття «дизайн» як означення загальної проектної культури та поняття дизайну стосовно окремих форм створення предметно-просторових об'єктів. Вид дизайну в залежності від напрямку дизайнерсько-проектної діяльності з відповідними об'єктами, специфічним поєднанням матеріальної і функціональної структури, сферою застосування та кінцевими результатами дизайнерської розробки [4; 6; 8; 9; 15, с.116-124]. Види дизайну: графічний, інженерний, промисловий, стайлінг (комерційний дизайн), арт-дизайн, дизайн архітектурного середовища. Дизайн інтер'єру, його особливості [4; 5; 10; 17; 28, с.416; 30, с.328; 31, с.90].

Дидактичні засоби: Презентація *PowerPoint* за темою лекції.

Завдання на самостійну роботу: ознайомитися з основними напрямками в дизайні. Основні етапи проектно-творчого процесу в дизайнерській діяльності в залежності від її виду [22; 23, с.74].

Розділ 2. ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ

ЛЕКЦІЯ 4. Тема: Загальна структура теорії композиції. Візуальна мова дизайнера. Різновиди інформації про предмети, явища, процеси. Форма та зміст зображувальної фрази. Засоби виразності [29, с.304].

Дидактичні засоби: Презентація *PowerPoint* за темою лекції.

Завдання на самостійну роботу: ознайомитися з етапами історичного розвитку теорії композиції. [32, с.16; 37].

ЛЕКЦІЯ 5. Тема: Основні поняття та закони композиції в дизайні, їх сутність. Універсальні та суто специфічні характеристики основних понять. Термінологія дизайн-діяльності [32, с.112]; Художньо-творчі, утилітарно-технологічні, ергономічні та екологічні фактори раціонального вибору композиційних засобів у сучасних дизайн-процесах [34, с.180].

Дидактичні засоби: Презентація *PowerPoint* за темою лекції.

Завдання на самостійну роботу: ознайомитися з принципами побудови гармонійної композиції.

Розглянути прийоми побудови гармонійної композиції, а також дослідити принципи застосування кольору в композиції [27].

ЛЕКЦІЯ 6. Тема: Лінія. Геометричне та графічне визначення поняття лінії. Об'єкти і форми у графічному дизайні. Лінія як обрис форм. Лінія-місце перетину площин та об'ємів. Напрямок та характеристика ліній у формальній композиції. Лінійні формотворчі орієнтири. Фактура та насиченість, маса лінії. Емоційно-образні властивості лінії [4; 11]. Побудови об'єктів, світла і тіні [3; 4; 10; 28, с.44].

Завдання на самостійну роботу: ознайомитися з поняттям пляма і форма, де пляма є результатом ущільнення ліній [4].

ЛЕКЦІЯ 7. Тема: Пропорції та пропорціонування. Поняття «пропорція». Пропорційність у композиції об'єктів дизайну [4; 22; 27; 29]. Основні методи побудови пропорцій. Композиційне пропорціонування. Приклади пропорцій, які базуються на простих та ірраціональних відношеннях [14; 23, с.16].

Завдання на самостійну роботу: ознайомитися з поняттями пропорції простору і мікро пропорції, а також розглянути розміщення елементів відносно одне одного в композиції, однорівневі і багаторівневі елементи в композиції [37, с.59; 50, 16с.].

ЛЕКЦІЯ 8. Тема: Колір як засіб композиції. Об'єктивні та символічні властивості кольору [4]. Естетична оцінка кольору в композиції. Кольоровий контраст. Поняття кольорової гармонії. Кольоровий паспорт проєктованих форм [30, с.78; 33, с.53; 35].

Завдання на самостійну роботу: ознайомитися з темою кольору в образотворчому і декоративному мистецтві [3; 4].

ЛЕКЦІЯ 9. Тема: Шрифти. Терміни і визначення. Принципи побудови. Вимоги до роботи із шрифтами. Особливості комп'ютерного оформлення шрифтів [1; 2].

Завдання на самостійну роботу: ознайомитися з темою проблеми захисту шрифтів як специфічних об'єктів авторського права. [2]; ознайомитися з шрифтовим оформленням видань. Шрифти для веб-сайту, безпечні веб-шрифти [2].

Практичні заняття

Практичні заняття мають на меті сприяти засвоєнню і закріпленню змісту дисципліни; сформувати у студентів вміння концептуально розробляти об'єкти промислового дизайну відповідно до теорії композиції та загальним методам дизайн-проєктування; аналізувати запропоновані дизайн-проєкти, пропонуючи оптимальні варіанти створення; працювати в парі з дизайнером та в команді.

Теми практичних занять:

Практичне заняття 1.

- Напрямки і галузі промислового мистецтва

Практичне заняття 2.

- Функції та роль маркетингу в сучасних умовах господарювання
- Дизайн і комерційна доцільність

Практичне заняття 3.

- Види сучасного дизайну

Практичне заняття 4.

- Зв'язок форми і змісту в композиції

Практичне заняття 5.

- Композиційних засобів у сучасних дизайн-процесах

Практичне заняття 6.

- Об'єкти і форми у графічному дизайні

Практичне заняття 7.

- Композиційне пропорціонування

Практичне заняття 8.

- Композиційні властивості кольору

Практичне заняття 9.

- Шрифти в дизайні

6. Самостійна робота студента

- 1) Підготовка до аудиторних занять: ознайомитися з ергономікою в дизайні та видами композицій у художньому конструюванні. [13, с. 208; 24, с.239]. (2 години)
- 2) Підготовка до аудиторних занять: ознайомитися з сучасними дослідно-проектними методами дизайнерської діяльності, а також охарактеризувати найбільш розповсюджені технологічні прийоми творчості, яких дотримуються дизайнери. [10; 32]. (2 години)
- 3) Підготовка до аудиторних занять: дослідити види дизайну і середовища професійної діяльності людини [3; 4]. (2 години)
- 4) Підготовка до аудиторних занять: ознайомитися з основними засобами виразності, які використовуються в дизайні [32, с.16; 37]. (2 години)
- 5) Підготовка до аудиторних занять: ознайомитися з виразно-змістовними якими формалізованих елементів і форм проектної графіки. Статичність і динамічність елементів композиції. Види композицій. [3; 4]. Ознайомитися з композицією і її законами в дизайні інтерфейсів. Статична і динамічна композиція, ієрархія об'єктів, колір, розмір, форма, баланс в дизайні інтерфейсів. [31, с.38; 53]. (2 години)
- 6) Підготовка до аудиторних занять: ознайомитися з традиційними і новими виражальними засобами і видами графіки дизайнера. Розглянути теоретичні аспекти побудови якісної композиції в поліграфії [25, с.180; 36, с.256; 40]. (2 години)
- 7) Підготовка до аудиторних занять: ознайомитися з проблемою пропорції, а також дослідити основний вид пропорції, як золота пропорція [3; 4]. (2 години)
- 8) Підготовка до аудиторних занять: ознайомитися з параметрами кольору та їхніми характеристиками, родини кольорів. Культурне поняття кольору. [3; 4]. (2 години)
- 9) Підготовка до аудиторних занять: ознайомитися з шрифтовим оформленням видань. Шрифти для веб-сайту, безпечні веб-шрифти [3; 4]. (2 години)
- 10) Підготовка до заліку (6 годин)

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Опрацьовуючи навчальний матеріал дисципліни «Основи естетики дизайну і техніки» студенти на практичних заняттях демонструють підготовлені завдання, обговорюють проблемні питання, дають відповіді на запитання викладача.

Відвідуваність і виконання завдань

Для студентів, які бажають повноцінно засвоїти програму курсу й отримати відмінні результати навчання, необхідні 100% відвідування лекційних і практичних занять. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються. Дедлайн відпрацювань – передостаннє практичне заняття. За відповіді на експрес-опитування на занятті студенту нараховується 1 бал. Для виконання практичних завдань не рекомендується використовувати матеріали, знайдені в ненадійних джерелах, зокрема у блогах у мережі інтернет або публікаціях, що не мають автора, оскільки, як правило, вони мають низьку якість (окрім Вікіпедії). У разі сумнівів слід проконсультуватися з викладачем.

Політика університету:

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: виконання завдань на 9 практичних заняттях.

Семестровий контроль: залік.

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- роботи на 9 практичних заняттях;
- відповіді на експрес-опитуваннях.

Робота студента:

- на дев'яти практичних заняттях визначає 90% його рейтингу з дисципліни;
- відповіді на експрес-опитуваннях визначають 10% його рейтингу з дисципліни.

Студент отримує найвищий рейтинг, якщо він:

- бере активну участь у роботі на практичних заняттях, виконує практичне завдання в повному обсязі;
- відповідає на питання на експрес-опитуваннях, які проводяться на кожному практичному занятті (запитання до експрес-опитування надано в **додатку А** до силабусу). Пропущені заняття, неповнота і помилки у виконанні практичних завдань спричиняють зниження рейтингу студента.

Викладач оцінює роботу студента на кожному практичному занятті. Рейтинг студента відображається в особистому кабінеті електронного кампусу.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

Робота на 9 практичних заняттях:

робота виконана відповідно до вимог, студент володіє знаннями з теми	10
робота виконана відповідно до вимог, але студент допускає незначні похибки	8
робота виконана відповідно до вимог, але мають місце певні недоліки	6

За відповідь на кожне питання експрес-опитування студент отримує максимально 1 бал. Неповна або неправильна відповідь – 0 балів.

Календарний контроль:

Календарний контроль проводиться двічі на семестр. Метою проведення календарного контролю є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами.

Умови отримання позитивного календарного контролю	Перший календарний контроль (тиждень 8)	Другий календарний контроль (тиждень 14)
Поточний рейтинг	≥ 28 балів	≥ 42 балів

Умови допуску до семестрового контролю: семестровий рейтинг не менше 50 балів.

Семестровий контроль:

Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань. Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

Якщо сума балів менша за 60 та виконані умови допуску, студент виконує залікову контрольну роботу. У цьому разі сума балів за залікову контрольну роботу переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

Студент, який у семестрі отримав більше 60 балів, але бажає підвищити свій результат, може взяти участь у заліковій контрольній роботі. У цьому разі остаточний результат складається із балів, що отримані на заліковій контрольній роботі.

Відповідь на заліку оцінюється у 100 балів та складається з відповіді на теоретичне питання та виконання практичного завдання:

повна відповідь/виконане завдання (не менше за 90% потрібної інформації)	50-45
достатньо повна відповідь/ виконане завдання (не менше за 75% потрібної інформації)	44-38
неповна відповідь/ виконане завдання (не менше за 60% потрібної інформації)	37-30

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100–95	Відмінно
94–85	Дуже добре
84–75	Добре
74–65	Задовільно
64–60	Достатньо
Менше, ніж 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Переліки теоретичних запитань та практичних завдань, з яких формуються білети семестрового контролю (заліку), надані в **додатку А** до силабусу.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено: канд. мистецтвознавства, доцентом Шалінським Ігорем Петровичем

Ухвалено кафедрою графіки (протокол № 6 від 10.12.2020)

Погоджено Методичною радою університету (протокол № 3 від 27.01.2022)

Теоретичні запитання

- 1) Що таке цілісність, врівноваженість, пропорційність, підпорядкованість, акцент у композиції? Якими прийомами їх досягають?
- 2) Наведіть приклади застосування різних прийомів композиції у окремих типах макетів.
- 3) Що таке статика і динаміка в композиції?
- 4) Що таке коло природних кольорів; коло кольорів Ітена?
- 5) Назвіть основні елементи фірмового стилю.
- 6) Що таке симетричне розташування елементів – дзеркальне, осьове, гвинтове, за вагою, формою, кольором; дисиметричне, антисиметричне, асиметричне розташування елементів?
- 7) Що таке формальна і неформальна рівновага?
- 8) Що являє собою алгоритм роботи промислового мистецтва, які є напрями та галузі промислового мистецтва.
- 9) Дати визначення поняттю ергономіки в дизайні та назвати види композицій у художньому конструюванні.
- 10) Опишіть поняття «Золотого перерізу», його застосування та практичне значення у естетиці.

Практичні завдання

- 1) Розробка дизайну моделі промислового виробу за певними технічними параметрами.
- 2) Розробка дизайну пакування.